

---

<sup>22</sup> Blom, *Van geloof*, 92 (noot 5), 119-121.

<sup>23</sup> Zie paragraaf 4.4 voor de uiteenlopende meningen over het uitzenden van sacramentsdiensten.

<sup>24</sup> Blom, *Van geloof*, 92.

<sup>25</sup> TC 1A.

<sup>26</sup> Notulen televisiecommissie 1958-1961, HDC/IKON 895. Notulen televisiecommissie 1962-1963, HDC/IKON 896.

<sup>27</sup> Johan G. Hahn, *Liturgie op televisie of 'televisie-liturgie'. Grenzen en mogelijkheden van een programmasoort* (Amsterdam 1982) 61, 72, 73.

<sup>28</sup> TC 1B.

<sup>29</sup> TE 2A.

van 1956 tot 1959, en negen à tien van 1960 tot 1963. Het IKOR kan in 1955 vanwege onder andere technische en financiële redenen geen uitzending verzorgen.<sup>22</sup> Bijna elke dienst heeft een specifiek thema, richt zich op een bepaalde groep of besteedt aandacht aan een actuele of historische gebeurtenis. Zo is er aandacht voor thema's als urbanisatie en oecumene, verschijnen er regelmatig jeugddiensten op het scherm en krijgt de Derde Assemblee van de Wereldraad van Kerken in New Delhi in 1961 de aandacht. Verder verschijnt in 1960 de eerste IKOR-doopdienst op het scherm. Een avondmaalsviering komt voorlopig echter nog niet op televisie.<sup>23</sup> Ook besteedt het IKOR in 1961 en 1962 vier maal aandacht aan het nieuwe kerklied, met medewerking van Frits Mehrrens, een bevlogen kerkmusicus. C.M. de Vries leidt deze liturgisch wat afwijkende vieringen die, zoals eerder genoemd, de naam *Zingen Mettertijd* meekrijgen.

Aan de uitzendingen werken verschillende mensen mee, elk vanuit hun eigen specialisme. C.M. de Vries, die eerst predikant is bij de Lutherse gemeente in Nijmegen, wordt aangesteld als theologisch adviseur. In 1960 krijgt hij een aanstelling als directeur televisie. Hij blijft dat tot zijn vertrek naar de Wereldraad van Kerken in Genève in 1962. Regisseur E. de Vries volgt hem tijdelijk op als directeur, tot W.J. Koole begin 1964 de taak op zich neemt.<sup>24</sup> E. de Vries en C.M. de Vries werken als respectievelijk artistiek en theologisch adviseur voor het IKOR nauw samen, tot beider grote tevredenheid. E. de Vries accepteert zonder meer de theologische kennis van zaken van C.M. de Vries en andersom accepteert C.M. de Vries de kennis van E. de Vries op het gebied van televisievormgeving.<sup>25</sup> In de notulen van de Televisiecommissie staat met regelmaat te lezen dat de 'De Vriezen' gezamenlijk weer eens ergens achteraan gaan.<sup>26</sup>

Naast de heren De Vries bestaat de crew nog uit verschillende mensen voor camera, licht en geluid die in dienst zijn bij de NTS, en een *script-girl* (tegenwoordig regie-assistent(e) genoemd). Bij afwezigheid van E. de Vries, die in 1956 een aantal maanden voor UNESCO in Costa Rica verblijft, neemt regie-assistente Ansje Swinkels-Herblot de regie van hem over. Dat de *crew* een christelijke overtuiging dient te hebben, of in ieder geval affiniteit met hetgeen voor de camera gebeurt, wijzen de heren De Vries beide van de hand. Hahn denkt dat er met een betrokken *crew* 'geheel andere beelden' kunnen ontstaan en dat de regisseur liturgisch onderlegd moet zijn.<sup>27</sup> C.M. de Vries ziet de regisseur gewoon als 'technet' die voor liturgische vraagstukken de hulp van de theologisch adviseur kan inroepen.<sup>28</sup> De regisseur zien als ambtsdrager gaat ook E. de Vries (zelf niet gelovig) te ver: 'De ambtsdrager is ambts-drager. De regisseur is degene die hem vertelt hoe die dat zo duidelijk mogelijk overbrengt.'<sup>29</sup>